

GODIŠNJI PROGRAM MJERA DEZINFEKCIJE, DEZINSEKCIJE I DERATIZACIJE NA PODRUČJU GRADA OZLJA ZA 2016. GODINU

I.

Ovim Programom mjera utvrđuje se provedba obvezne preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, kao posebna mjera zaštite pučanstva od zaraznih bolesti na području grada Ozlja za 2016. godinu (u dalnjem tekstu: Program).

II.

Zaštita pučanstva od zaraznih bolesti ostvaruje se obveznim mjerama:

1. općim DDD mjerama
2. posebnim DDD mjerama

1. Opće DDD mjere

Opće DDD mjere na području grada Ozlja provode se u objektima koji podliježu sanitarnom nadzoru, sukladno Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti.

Opće DDD mjere tijekom cijele godine provode zdravstvene ustanove i druge pravne osobe ako za obavljanje te djelatnosti imaju odobrenje ministra nadležnog za zdravlje sukladno "Pravilniku o uvjetima kojima moraju udovoljavati zdravstvene ustanove i druge pravne osobe koje obavljaju djelatnost obvezne DDD kao mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti pučanstva" (NN br. 35/07), (u dalnjem tekstu: Pravilnik o uvjetima obavljanja djelatnosti), na temelju:

- Ugovora ili narudžbenice s korisnicima objekta pod sanitarnim nadzorom na način sukladno propisanim standardima.
- »plana provedbe općih DDD mjer« sukladno članku 3. stavku 3. Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije izrađenog ciljano za površinu, prostor i objekt koji se tretira uzimajući u obzir sve građevinsko – tehničko – higijensko – tehnološke specifičnosti površine, prostora i objekata iz članka 10. stavka 1. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti.
- poziva korisnika mjere, ali isključivo ako se radi o štetniku za čije je suzbijanje dovoljna samo jedna akcija uporabom biocidnih pripravaka.

Pravne i fizičke osobe koji su korisnici objekata pod sanitarnim nadzorom obavezni su omogućiti provedbu DDD mjera kao opće mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti.

2. Posebne DDD mjere

Posebne DDD mjere provode se na temelju članka 5., 23. i 24. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 79/07,113/08 i 43/09), Programa mjera suzbijanja patogenih mikroorganizma, štetnih člankonožaca (arthropoda) i štetnih glodavca čije je planirano, organizirano i sustavno suzbijanje mjerama dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije od javnozdravstvene važnosti za Republiku Hrvatsku (NN 128/11), ovoga Programa i Provedbenog plana.

Posebne DDD mjere provodit će se kao:

- 2.1. Preventivna i obvezna preventivna dezinfekcija (suzbijanje štetnih mikroorganizama)
- 2.2. Preventivna i obvezna preventivna dezinsekcija (suzbijanje komaraca)
- 2.3. Preventivna i obvezna preventivna deratizacija (suzbijanje štetnih glodavaca)

2.1. Preventivna i obvezna preventivna dezinfekcija (suzbijanje štetnih mikroorganizama)

Preventivna dezinfekcija kao posebna mjera podrazumijeva mehaničke, fizikalne ili kemijske mjere koje se provode u svim objektima javne namjene koji podliježu sanitarnom nadzoru u svrhu uništavanja mikroorganizama. Preventivna dezinfekcija kao posebna mjera provodi se uvijek prije prve uporabe objekta javne namjene ili nakon dužeg nekorištenja, a prije ponovne uporabe. Objekti javne namjene pod sanitarnim nadzorom u kojima je provedena obvezna preventivna dezinfekcija kao posebna mjera mogu se ponovno upotrebljavati nakon izdane potvrde o mikrobiološkoj čistoci koju izdaje ovlaštena ustanova.

Obvezatna preventivna dezinfekcija kao posebna mjera podrazumijeva mehaničke, fizikalne ili kemijske mjere koje se provode na površinama, u prostorima ili objektima koji podliježu sanitarnom nadzoru, a poduzimaju se u izvanrednim situacijama:

- ako nastaju uvjeti ili se povećava rizik prenošenja zaraznih bolesti na osnovi epidemioloških indikacija
- ako su u sanitarnom nadzoru određene nepravilnosti u održavanju površina, prostora ili objekata koje pogoduju razvoju mikroorganizama
- tijekom elementarnih nepogoda
- tijekom izljeva kanalizacije
- tijekom masovnih skupova
- tijekom proljevanja ili rasapa infektivnog materijala
- tijekom zbrinjavanja infektivnog otpada i sl.

Dezinficijense se mora koristiti isključivo u koncentraciji i na način propisan i otisnut na deklaraciji proizvoda prema Uputama za uporabu proizvoda, a sukladno Rješenju za promet i uporabu sredstva nadležnog tijela državne uprave.

2.1. Preventivna i obvezna preventivna dezinsekcija (suzbijanje komaraca)

2.1.1. Uvod

Programom se utvrđuju izvoditelji obvezne dezinsekcije, situacija i potrebe, način provedbe dezinsekcije, dinamika poslova, područja i površine potencijalnih legla ličinki komaraca, integrirani sustav kontrole, stručni nadzor nad obavljanjem dezinsekcije, nositelj Programa, način financiranja i dodatak Programu.

2.1.2. Izvoditelji preventivne dezinsekcije

Izvoditelje obvezne preventivne dezinsekcije sukladno propisima o javnoj nabavi odabire Grad Ozalj.

Izvoditelji obvezne preventivne dezinsekcije moraju ispunjavati uvjete propisane Pravilnikom o uvjetima obavljanja djelatnosti i Pravilnikom o načinu obavljanja obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (Narodne novine 35/07), (u dalnjem tekstu: Pravilnik o načinu provedbe).

2.1.3. Situacija i potrebe

Pod obveznom dezinsekcijom podrazumijevamo učinkovito suzbijanje komaraca. Učinkovito suzbijanje komaraca je višegodišnji organizirani neprekidni program suzbijanja. U sebi sadrži radnje uzorkovanja i prosudbe brojnosti populacije komaraca, te na osnovu znanstveno utvrđenih uobičajenih spoznaja temeljimo njihovo suzbijanje. Komarci predstavljaju epidemiološki značaj u smislu prenošenja niza zaraznih bolesti: malarije, žute groznice, dengue, vrućice zapadnog Nila, arbovirusnih groznica i filarioza. Jednako tako javlja se problem prekomjerne brojnosti populacije koja utječe na kvalitetu života građana.

2.1.4. Način suzbijanja komaraca

Popisivanje žarišta, povremeni nadzor, utvrđivanje razine stanja

Zatvorena staništa kontroliraju se u pravilnim vremenskim razmacima tijekom cijele godine, jer su u njima stabilni uvjeti (temperatura, vlaga) koji pogoduju razvoju komaraca i nisu podložni meteorološkim promjenama.

Otvorena staništa i sva prethodno zabilježena sigurna žarišta potrebno je nadzirati u periodu aktivnosti ličinki i/ili odraslih komaraca (3.- 10. mjeseca) na način da se:

- a) prosuđuje učinkovitost poduzetih mjera i prati moguće raseljavanje komaraca prema susjednim područjima,
- b) prati prisutnost ličinaka nadzorom popisanih žarišta uz uzorkovanje ličinaka i kukuljica,
- c) prosuđuje vrijednost poduzetih higijensko-profilaktičkih mjera od strane pučanstva ili vlasnika prostora uz zabilješke o mogućim novootkrivenim žarištima,
- d) prisutnost krilatica mjeri se lovckama ili postupkom ovipozicije.

Nakon što Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, u suradnji s nadležnim općinskim ili gradskim službama, utvrdi sva pojedinačna žarišta (i ličinki, ali i krilatica) na nekom području općine ili grada i razvrsta ih u neku od grupa, ista se točno određuju radi detaljnog unosa u karte ili kompjuterski program što zahtijeva veoma precizne podatke o mjestu, tipu, prisutnosti vode, proizvodnom potencijalu, nadzoru i obradi što može raditi samo osoba koja dobro poznaje područje zakoje se izrađuje Program mjera i Provedbeni plan i zna točno locirati žarište.

A) Sanacijski postupci

Sanacijskim postupcima koji se temelje na sustavnom uklanjanju ili smanjivanju uvjeta za razvoj i razmnožavanje komaraca te otklanjanju ekoloških niša na području provedbe Programa suzbijanja komaraca.

Praćenje i bilježenje vidljivih i skrivenih voda (legla ličinačkih stadija) u svrhu uklanjanja potencijalnih legala (zatrpanjanje, povećana protočnost ustajalih voda, uklanjanja krutog otpada pogodnog za nakupljanje voda).

Praćenje sanacijskog postupka obavlja se prema Upitniku o žarištu ličinki komaraca – Obrazac 1. i praćenje legla komaraca – Obrazac 2. Okolišni čimbenici podrazumijevaju svakodnevno praćenje vremenskih uvjeta (temperatura, relativna vlaga, vjetar, te razine vode u larvalnim žarištima).

Provodenjem zdravstvenog odgoja lokalnog stanovništva nadležni zavodi za javno zdravstvo trebaju nastojati do maksimalne razine ukloniti sva moguća mesta zadržavanja komaraca. Edukacija što veće populacije lokalnog stanovništva može se provoditi npr. distribucijom informativno – edukativnih postera i letaka o komarcima kao vektorima zaraznih bolesti te individualnom uklanjanju potencijalnih ekoloških niša, informiranje pučanstva putem lokalnih TV postaja, radio postaja te lokalnih tiskovina itd. Osnovni podaci koje Zavod za javno zdravstvo treba prezentirati pučanstvu su:

- kratki opis biologije komarca,
- što znači prisutnost različitih vrsta komaraca na području grada,
- uputiti pučanstvo kako oni sami mogu doprinjeti smanjenju populacije komaraca u svojem okolišu te poticati širenje takvih informacija »od susjeda do susjeda«,

- poticati suradnju pučanstva tijekom provođenja mjera suzbijanja komaraca, kao i obilježavanju novih područja infestacije,
- zainteresiranim datim podatke o nositeljima suzbijanja (grad, nadležni zavod, ovlašteni DDD izvoditelj) kako bi pučanstvo moglo dobiti proširene obavijesti ili izvršiti dojave o novim žarištima.

B) Biološke mjere suzbijanja

Primjenom dozvoljenih larvicidnih pripravaka na bazi *Bacillus thuringiensis* var. *israelensis* u obliku tekućine, granula, prašiva ili sporo otpuštajućih briketa, ručnom primjenom ili postupcima prskanja ili granuliranja s vozila, čamaca, zrakoplova ili helikoptera, intenzitetom obrade svaka 2-3 tjedna u sezoni od trenutka pozitivnog nalaza, što ne izaziva štete za neciljane vrste u čistim ili obraslim vodama.

C) Kemijske mjere suzbijanja

Primjena regulatora rasta u obliku tekućine, granula ili sporo otpuštajućih briketa bez štete za neciljane vrste u čistim vodama.

Primjenom insekticidnih larvica u obliku močivih prašiva, tekućine, granula ili kompresa, za obradbu različitih vodenih nakupina i recipijenata (grebenske lokve, lokve nastale od plime, baruštine s trstacima, drenažni kanali, stajačice, irigacijski kanali, lagune, slaništa, močvarno tlo, poplavne livade, kamenice s vodom, protupožarni vodospremniči, kanalizacijski otvori, taložnice kanalizacijskog sustava te septične jame), ovisno o protočnosti, svaka dva do tri tjedna, primjenom prskalica, granulatora ili ručno, iz vozila, čamaca ili pješke, prema naputcima proizvođača, te vrsti, namjeni, stupnju zagađenosti i dubini vodenih površina. Svaki vodospremnik ili stajača voda s održivosti desetak dana može predstavljati leglo larvalnih oblika komaraca. Sukladno navedenim postupcima potrebno je ustvrditi da su sustavne larvicidne mjere suzbijanja znakovito učinkovitije na brojnost populacija komaraca, ekološki prihvatljivije u smislu očuvanja biološke raznolikosti korisne faune kopna te ih u smislu zaštite čovjekovog okoliša treba prvenstveno koristiti tijekom cijele godine.

Mesta u našoj blizini koja su osobito pogodna za preživljavanje i razvoj komaraca:

Spremnici vode

Različiti spremnici vode u vrtovima i okućnicama značajni su recipijenti larvi komaraca (fontane, bačve, kade, kante i sl.), zbog čega je potrebito animirati korisnike da vlastitom aktivnošću doprinesu smanjenju proizvodnje komaraca pravovremenim pražnjenjem spremnika vode, pokrivanjem spremnika, ali i okretanjem odloženih posuda naopako kako se ne bi nakupljala voda. Ukoliko nije moguće odraditi poduzete preventivne mjere treba primijeniti neki od prihvatljivih larvica na bazi regulatora rasta insekata ili *Bacillusa thuringiensisa* subsp. *israelensis*.

Zapušteni zdenci i cisterne

Zapušteni zdenci i cisterne koji nisu u upotrebi (nema stalne izmjene vode) generiraju komarce. Ova žarišta ukoliko se ne koriste za piće obrađuju se nekim ekološki prihvatljivim larvicidom na bazi djelatne tvari *Bacillusa thuringiensisa* subsp. *israelensis* ili regulatora rasta insekata.

Građevinski iskopi i podrumi zgrada u kojima se nakuplja voda

Građevinski iskopi različitih građevina i nedovršeni podrumi mogu generirati larve komaraca kada radovi stanu na duže vrijeme, a u njima se kontinuirano zadržava voda. Podrumi stambenih objekata u kojima se voda zadržava veći dio godine ili cijelu godinu treba kontinuirano tretirati. Ovakva žarišta obrađuju se biološki prihvatljivim larvicidima na bazi regulatora insekata ili *Bacillusa thuringiensisa* subsp. *israelensis*.

Nedovršene grobne jame i posude za cvijeće na grobljima

Veliki broj ličinki može se generirati iz nedovršenih betonskih grobnih jama koje su otvorene i u kojima se nakuplja kišnica. Vaze sa ustajalom vodom također mogu biti legla komaraca. Ove vode obrađuju se jednim od ekološki prihvatljivih insekticida na bazi regulatora rasta insekata ili Bacillus thuringiensis subsp. israelensis.

Nakupine odloženih automobilskih guma

Kišnica nakupljena u odloženim automobilskim gumama pruža povoljne uvijete za razvoj larvi komaraca. Spomenute lokacije nalaze se uglavnom na privatnim posjedima zbog čega treba apelirati na organe inspekcijskih službi kako bi se poduzele preventivne mjere. Najbolje preventivne mjere sprječavanja nakupljanja vode u gumama njihovo je prekrivanje ili držanje u natkrivenim prostorima, jer u protivnom svaku gumu treba pojedinačno obraditi larvicidom na bazi regulatora insekata ili Bacillus thuringiensis subsp. israelensis.

Septičke jame

Ukoliko nisu dobro "zabrtvljene", moguć je ulaz komaraca i odlaganje jajašaca unutar njih. Tako one postaju leglo komaraca u našoj neposrednoj blizini. Betonska ploča i poklopac jame moraju biti potpuno čitavi (bez pukotina ili prostora, uz poklopac i betonski rub ploče, uz koji mogu ući komarci). Isto tako "odušak" septičke jame treba zatvoriti mrežicom protiv komaraca.

Ukoliko nije moguće odraditi poduzete preventivne mjere treba primjeniti neki od prihvatljivih larvicida na bazi regulatora rasta insekata.

D) Adulticidna metoda

Metoda izbora sukladno prosudbi epidemiološke službe nadležnog zavoda za javno zdravstvo u slučajevima kao što su sustavna suzbijanja komaraca kao dopuna provedbenih larvicidnih postupaka.

Provode se postupcima:

- rezidualnog prskanja (raspršivanja) zatvorenih prostora
- hladnog zamagljivanja sa zemlje pri čemu su ekološki najprihvatljiviji vodeni rastvori insekticida
- toplog zamagljivanja sa zemlje, za obradbu manjih ili većih ciljanih površina

Kod provedbe svih adulticidnih postupaka nadležni Zavod za javno zdravstvo mora voditi brigu da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) Pučanstvo treba unaprijed obavijestiti o planiranoj provedbi, vrsti biocidnog pripravka koji će se upotrijebiti, vremenu, cilju te mogućim rizicima za pojedine kategorije osjetljivih ili bolesnih stanovnika te također o tome obavijestiti pčelare radi pravovremnih mjera zaštite za pčele
- b) Na temelju višegodišnjeg praćenja i dobrog poznavanja aktivnosti komaraca na ciljanom području nadležni Zavodi za javno zdravstvo u Programima mjera i Provedbenim planovima koje izrađuju za područje općina i gradova mogu planirati samo okviran broj adulticidnih postupaka, npr. na početku sezone adulticidne postupke s većim razmakom nego li u špici i na kraju sezone. Nikako se ne smije predlagati isključivo jedna akcija adulticidnih postupaka protiv komaraca jer iste imaju veoma niski učinak u odnosu na uložena finansijska sredstva te se ne mogu smatrati ekonomski opravdanim, posebice što adulticidni tretman pogarda samo vrh brijeza adultne populacije, ostavljajući očuvanim stadije ličinaka u svim dostupnim vodenim recipijentima. Insekticidni aerosol djeluje samo na komarce koji lete i ne dopire do onih koji odmaraju ispod lišća na raslinju. Neke vrste komaraca kao što su vrste roda *Culex* legu se kontinuirano pa stoga jednokratno suzbijanje krilatica ima kratkotrajni učinak te ga stalno treba ponavljati, a trajniji rezultati u pravilu izostaju.
- c) Osigurati provođenje predradnji , kada se donese odluka da je adulticidni postupak potrebno provesti:

- utvrditi točno područje koje se pokriva
 - podijeliti područje u zone
 - izraditi planove kretanja u zonama
 - utvrditi vrijeme aplikacije aerosola (jutro ili večer)
 - izračunati potrebnu količinu insekticida (adulticida) za svaku utvrđenu zonu ovisno o površini te zone, a ne o cjelokupnoj površini nekog područja
 - utvrditi dinamiku pokrivanja zona.
- e) Kada se pristupi adulticidnom postupku za uspješno suzbijanje letećih oblika komaraca potrebno je u što kraćem roku obraditi sve površine na kojima će se provoditi njihovo suzbijanje, pa stoga akcija suzbijanja letećih oblika komaraca ne smije trajati dulje od 3 do 4 uzastopna radna dana. Dodatna prednost kraćeg vremena provođenja adulticidnog postupka je i kraći negativan utjecaj na izložene ljude i okoliš, budući da aerosol koji sadrži štetne kemikalije može kod osjetljivih ljudi uzrokovati respiratorne smetnje. Optimalno vrijeme za provedbu adulticidnih postupaka je sat vremena (ili maksimalno 2 sata) u zoru i sat vremena (ili maksimalno 2 sata) u sumrak, kad su najslabija strujanja zraka, tj. pri vjetru ispod 4 km/sat (komarci su aktivni samo u uvjetima bez vjetra pa je svaki adulticidni tretman na otvorenom prostoru kod jačeg vjetra neučinkovit), pri relativnoj vlažnosti zraka i temperaturama koje su u trenutku adulticidnog tremana više od 15°C (pri nižim temperaturama zraka aktivnost komaraca vrlo mala ili je nema). Shodno tome, računa se da se tijekom dana aktivnosti na suzbijanju letećih oblika komaraca mogu provoditi u ukupnom vremenu od cca. 2 (maksimalno cca. 4) sata. Ako se tretira npr. površina veličine 700 – 800 ha s uređajem za hladno zamagljivanje ULV postupkom s vozila u pokretu kapaciteta rezervoara minimalno 50 litara, preporučena brzina kretanja vozila prilikom ULV aplikacije insekticida je do 10 km/h, u prohodu se pokriva cca. 50 m sa svake strane ulice kojom vozilo prolazi (ukupno 100 m širok pojas), što znači da se za sat vremena jednim uređajem za hladnu ULV aplikaciju i jednim vozilom može obraditi oko 50 ha površine, odnosno 100 ha dnevno, dakle s tri uređaja na tri vozila 300 ha dnevno, čime se ispunjava uvjet o tretiranju ukupno npr. 700 – 800 ha površine u roku od najviše 3 radna dana. Visina i gustoća vegetacije, zgrade i druge prepreke onemogućavaju širenje aerosola tako da veća visina i gustoća vegetacije i drugih prepreka umanjuje efektivnu širinu prolaza (pravilo – 50%-tно umanjenje širine prolaza). Postupak se ne smije obavljati nasuprot vjetru jer se neće postići željeni učinak adulticidnog postupka i kako izvoditelj ne bi bio izložen štetnom aerosolu. Sukladno navedenom te preporukama proizvođača radi se izračun za uporabu uređaja za toplo zamagljivanje s vozila u pokretu i prijenosnog uređaja za toplo zamagljivanje.

f) Sukladno članku 14. stavak. 5. Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, primjena biocidnih pripravaka toplim ili hladnim zamagljivanjem iz zrakoplova zabranjena je nad naseljenim područjima, nacionalnim parkovima i ostalim zaštićenim područjima, a članak 6 (NN 76/12) reguliranje tog pitanja dopunjava: ‘‘Iznimno od odredbe stavka 5. ovoga članka, primjena pesticida nad naseljenim područjima, nacionalnim parkovima i ostalim zaštićenim područjima dozvoljena je:

- ako je područje iz stavka 5. ovoga članka minirano, poplavljeno ili nedostupno iz drugog objektivnog razloga, ili
- ako proces dezinsekcije nije moguće obaviti na drugi, svrsishodan način’’.

Završne sezonske adulticidne akcije su od velike su važnosti jer o njima neposredno ovisi broj komaraca koji ide u prezimljavanje, odnosno broj komaraca koji će biti pokretač populacije u slijedećoj godini.

Toplo zamagljivanje većih razmjera treba isključivo provoditi izvan naseljenih mesta, zaštićenih područja i nacionalnih parkova.

Popis lokacija na kojima se vrši adulticidno suzbijanje komaraca na području grada Ozlja će se utvrditi u suradnji s nadležnim Odjelom Grada Ozlja i navesti će se u Provedbenom planu.

2.1.5. Dinamika poslova

Prirodna larvalna žarišta su nastala bez utjecaja ljudskog rada. To su razna jezerca, močvare, ostaci naplavne vode u vidu manjih ili većih lokvi i sl, dok su umjetna larvalna žarišta nastala kao posljedica ljudskog rada, tj. raznih zahvata u prirodi, poput građevinskih recipijenata (sakupljača) oborinskih voda, odvodnih kanala s raznim ustajama za vodu, napuštenih građevinskih iskopa i sl.

Prisustvo drugih životinjskih vrsta (predatora) u vodi larvalnih žarišta komaraca, također utječe na dinamiku broja ličinki komaraca, a time i na očuvanje biološke raznolikosti. Praćenjem i kartografiranjem legla ličinki komaraca dobiju se područja najveće infestacije ličinkama.

Već u ožujku treba početi obilaziti larvalna žarišta, procjenjivati pojavu i brojnost ličinki komaraca, kako bi se pravovremeno počelo s njihovim suzbijanjem.

Monitoring žarišta treba provoditi kontinuirano, od ožujka do listopada.

2.1.6. Područja i površine potencijalnih legla ličinki komaraca

Larvicidni tretman će se obavljati na utvrđenim područjima i u vrijeme navedeno u dinamici poslova.

2.1.7. Stručni nadzor

Stručni nadzor nad provedbom obvezatne mjere dezinfekcije provodi Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, koji kontinuirano tijekom godine prikuplja podatke o prisustvu komaraca na području grada Ozlja te izrađuje bazu podataka koja treba sadržavati:

- sezonsku dinamiku populacije,
- evidenciju i kartografiranje legla komaraca,
- procjenu potreba za suzbijanjem,
- dojave građana o prisustvu komaraca,
- ocjenu eventualnih zdravstvenih posljedica na pučanstvo.

Ako obveznu mjeru dezinfekcije provodi Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Hrvatski zavod za javno zdravstvo nadzire rad Zavoda.

2.1.8. Nositelj programa

Nositelj programa je Grad Ozalj.

2.1.9. DEZINSEKCIJA ŽOHARA I MUHA

2.1.10. ŽOHARI

2.1.11. Epidemiološki značaj: mehanički prijenosioci gastrointestinalnih infekcija, dizenterije, trbušnog tifusa i drugih zaraznih bolesti.

2.1.12. Cilj suzbijanja žohara je od javnozdravstvene važnosti s obzirom da su oni vrsta štetnika koja se maksimalno prilagodila suživotu s čovjekom (tzv. sinantropija) i koja zbog toga što interferira s čovjekovim aktivnostima može s njime doći u direktni ili indirektni dodir što

ponekad rezultira i s različitim poremećajima zdravlja, poput zaraznih bolesti ili alergijskih stanja.

2.1.13. Vrsta mjere radi ostvarivanja cilja:

- preventivna dezinfekcija kao posebna mjera u kanalizaciji i drugim javnim površinama u slučaju pojačane infestacije
- obvezatna preventivna dezinfekcija u slučaju pojave zarazne bolesti.

2.1.14. MUHE

2.1.15. Epidemiološki značaj: mehanički prijenosnici salmoneloza, šigeloza, enterovirusa, hepatitisa A, jajašaca crijevnih parazita.

2.1.16. Cilj suzbijanja muha je sprečavanje prijenosa mikroorganizama i zaraznih bolesti pučanstva te sprečavanje uznemiravanja pučanstva tijekom obavljanja svakodnevnih aktivnosti. Svojim ubodom ispod kože neke vrste muha mogu inokulirati uzročnike antraksa i tularemije te uzročnike gnojenja. Pojava muha predstavlja biološki pokazatelj niskog higijenskog standarda u društvu.

2.1.17. Vrsta mjere radi ostvarivanja cilja:

- preventivna dezinfekcija na deponijima otpada i gnojnica te drugim javnim površinama na kojima je epidemiološkim izvidom utvrđena pojačana infestacija
- obvezatna preventivna dezinfekcija u slučaju pojave zarazne bolesti.

2.1.18. Stručni nadzor

Stručni nadzor nad provedbom obvezatne mjere dezinfekcije provodi Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije. Ako obveznu mjeru dezinfekcije provodi Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Hrvatski zavod za javno zdravstvo nadzire rad Zavoda.

2.1.19. Nositelj programa

Nositelj programa je Grad Ozalj.

2.2. Preventivna i obvezna preventivna deratizacija (suzbijanje štetnih glodavaca)

2.2.1. Uvod

Štetni glodavci:

- crni štakor (*Rattus rattus*) Linne
- štakor plodojed (*Rattus rattus* var. *frungivorus*) Linne
- aleksandrijski štakor (*Rattus rattus* var. *alexandrinus*) Geoffr.
- sivi, smeđi ili kanalski ili štakor selac (*Rattus norvegicus*) Berkenhout
- kućni miš (*Mus musculus musculus*) Linne
- kućni miš (*Mus musculus domesticus*) Linne
- drugi štetni glodavci (npr. poljski miš, voluharica) za koje postoji sumnja da prenose zarazne bolesti u objektima.

Epidemiološki značaj: Glodavci su rezervoar ili prijenosnik čitavoga niza bolesti čovjeka kao što su: kuga, virusne hemoragijske groznice, hemoragijska groznicica s bubrežnjem sindromom, leptospiroza, tularemija, murini tifus, toksoplazmoza, tripanosomijaza, lišmanijaza, salmoneloza, trihineloza, bolest štakorskog ugriza – Sodoku, bjesnoća itd.

Izvoditelji obvezatne preventivne deratizacije, službeni dokumenti i izvješća, standardi i način primjene antikoagulantnih meka, te raspored i rokovi obavljanja poslova propisanih u Programu utvrđuju se Provedbenim planom.

2.2.2. Izvoditelji obvezne preventivne deratizacije

Izvoditelje obvezne preventivne deratizacije sukladno propisima o javnoj nabavi odabire Grad Ozalj.

2.2.3. Uvjeti koje moraju ispunjavati izvoditelji obvezne preventivne deratizacije

Izvoditelji obvezne preventivne deratizacije moraju ispunjavati uvjete propisane Pravilnikom o uvjetima obavljanja djelatnosti i Pravilnikom o načinu provedbe.

Izvoditelji koji provode deratizaciju moraju, prije početka rada, osigurati identifikacijske iskaznice sukladno Pravilniku o uvjetima obavljanja djelatnosti.

2.2.4. Službeni dokumenti pri obavljanju obvezne preventivne deratizacije

Službeni dokumenti pri obavljanju obvezne preventivne deratizacije propisani su u okviru Programa obvezne preventivne deratizacije. Izvoditelji su dužni u cijelosti poštivati oblik i sadržaj ovih dokumenata i osigurati tiskanje dostačne količine obrazaca prije početka provedbe obvezne preventivne deratizacije. Na propisane obrasce izvoditelji dodaju naziv svoje tvrtke, adresu odnosno sjedište, broj telefona i telefaksu.

Izvoditelji su dužni popunjavati sve propisane obrasce tijekom provedbe obvezne preventivne deratizacije. Dužni su iste pohraniti u svoju pismohranu tijekom razdoblja od najmanje dvije godine. Na molbu Sanitarne inspekcije ili Zavoda dužni su omogućiti uvid u njih.

2.2.5. Način primjene antikoagulantnih meka

Uz obvezno vođenje dokumentacije propisane Programom, Provedbeni plan obvezne preventivne deratizacije na području grada Ozlja određuje i način primjene antikoagulantnih meka sukladno člancima 20. i 21. Pravilnika o načinu provedbe.

2.2.6. Dopuštene meke u obveznoj preventivnoj deratizaciji na području grada Ozlja

Deratizacija će se provesti izlaganjem meka zatrovanih antikoagulantnim rodenticidima. Za obveznu preventivnu deratizaciju na području grada Ozlja mogu se koristiti samo meke koje su propisno registrirane i dopuštene za primjenu u Republici Hrvatskoj rješenjem Ministarstva zdravlja RH.

2.2.7. Standardne meke

U obveznoj preventivnoj deratizaciji na području grada Ozlja primjenjivat će se sljedeće standardne meke:

- a) Rasuta meka s djelatnom tvari antikoagulantom II. generacije, u obveznoj preventivnoj deratizaciji grada treba biti pripravljena na biljnom nosaču. Meka može biti pakirana u PVC-foliju ili rasuta.
- b) Parafinizirana meka s djelatnom tvari antikoagulantom II. generacije za deratizaciju na vlažnim mjestima.

2.2.8. Uklanjanje meka i lešina

Izvoditelji deratizacije dužni su na zahtjev korisnika objekta, stručnog nadzora ili nadležnog gradskog Odjela ukloniti lešine štakora i miševa zaostale iz ranijih akcija deratizacije. Uklanjanje

meka i lešina štakora i miševa treba se obaviti u skladu s postojećim propisima i uputama proizvođača.

2.2.9. Dinamika poslova obvezne preventivne deratizacije

Provode se dvije akcije obvezne preventivne deratizacije:

1. proljetna akcija (ožujak-svibanj),
2. jesenska akcija (rujan-studeni).

Uz obavljanje poslova propisanih programom obvezne preventivne deratizacije u okviru navedenih akcija, izvoditelji su dužni omogućiti svim građanima na području gdje provode deratizaciju osigurati prijam poziva tijekom čitavoga radnog vremena. U okviru programa izvoditelji će osigurati interventnu deratizaciju u roku od tri radna dana od primitka poziva, tijekom cijele godine.

Objekti i lokacije za deratizaciju na području grada Ozlja su opisani u Provedbenom planu.

2.2.10. Nositelj programa

Nositelj programa je Grad Ozalj.

2.2.11. Stručni nadzor provedbe programa

Zavod će obavljati stručni nadzor nad provođenjem deratizacije stambenih i drugih objekata i javnih površina kontinuirano, tijekom cijele godine, na cijelokupnom području grada Ozlja. Zavod je obvezan obavljati stručni nadzor provedbe programa sukladno člancima 40. i 41. Pravilnika o načinu obavljanja djelatnosti te na temelju provedenog stručnog nadzora nadležnom Odjelu predložiti djelotvorne mjere u sklopu programa i provedbenog plana sustavne deratizacije u sljedećoj godini.

Ako obveznu mjeru deratizacije provodi Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Hrvatski zavod za javno zdravstvo nadzire rad Zavoda.

3.0. Financiranje provedbe preventivnih i obveznih preventivnih DDD mjera i stručnog nadzora nad provedbom (prema Programu DDD mjera - NN 128/11, poglavljje VIII):

(1) Sukladno članku 24. stavku 5. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti stručni nadzor nad provedbom preventivne i obvezne preventivne DDD kao posebne mjeru financira se iz sredstava Grada Ozlja te korisnika objekata iz članka 10. stavka 1. Zakona ili drugih obveznika provedbe mjeru sukladno Programu mjeru i Provedbenom planu za područje grada.

(2) Provedba preventivne i obvezne preventivne DDD mjeru na površinama, u prostorima i objektima iz članka 10. stavka 1. Zakona koji su u vlasništvu Grada Ozlja te stručni nadzor nad provedbom financira se iz sredstava Grada.

(3) Provedba preventivne i obvezne preventivne DDD mjeru na površinama, u prostorima i objektima iz članka 10. stavka 1. Zakona koji su u privatnom vlasništvu te stručni nadzor nad provedbom financira se iz sredstava trgovačkih društava, ustanova i drugih pravnih te fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost osobnim radom i pojedinaca vlasnika, posjednika ili nositelja upravljanja objektima iz članka 10. stavka 1. Zakona, tj. korisnika objekata iz članka 10. stavka 1. Zakona.

4.0. Dodatak Programu

Propisani obrasci za provedbu obvezne preventivne dezinsekcije i deratizacije Grada Ozlja prilažu se Programu kao dodatak. Isti nisu predmet objave u Službenom glasniku.

- Obrazac 1. Upitnik o žarištu ličinki komaraca
- Obrazac 2. Praćenje legla komaraca
- Obrazac 3. Upitnik za dopunu baze podataka
- Obrazac 4. Potvrda o obavljenoj obveznoj preventivnoj deratizaciji
- Obrazac 5. Upitnik za deratizaciju javnoprometnih površina, trgova i parkova
- Obrazac 6. Upitnik za deratizaciju otvorenih vodotokova.
- Obrazac 7. Obavijest o trovanju štakora.

Voditelj Sužbe za epidemiologiju:
dr. med. Biserka Hranilović,
spec. epidemiolog

U Karlovcu, studeni 2015. godine